

640

WYROK TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

z dnia 12 maja 2011 r.

sygn. akt P 38/08

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Miroslaw Granat — przewodniczący,

Wojciech Hermeliński,

Marek Kotlinowski,

Teresa Liszcz,

Stanisław Rymar — sprawozdawca,

protokolant: Krzysztof Zalecki,

po rozpoznaniu, z udziałem Sejmu oraz Prokuratora Generalnego, na rozprawie w dniu 12 maja 2011 r., pytania prawnego Sądu Rejonowego w Bytowie, czy:

- 1) art. 2 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, ze zm.) w zakresie, w jakim powierza sądom rejonowym wykonywanie czynności innych niż wymierzanie sprawiedliwości, tj. z zakresu ochrony prawnej, przewiduje kompetencje referendarza sądowego nieposiadającego statusu sędziego zawodowego do orzekania jako sąd rejonowy — sąd pierwszej instancji, a także z uwagi na podmiot orzekający kwalifikuje raz daną czynność jako wymierzanie sprawiedliwości, a drugi raz jako z zakresu ochrony prawnej, jest zgodny z art. 175 ust. 1 i 2 oraz art. 177, art. 178 ust. 1—3, art. 179, art. 180 ust. 1—5, art. 181 w związku z art. 173, art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.),
- 2) art. 147 § 1 ustawy powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim powierza sądom rejonowym wykonywanie czynności innych niż wymierzanie sprawiedliwości, tj. z zakresu ochrony prawnej, przewiduje kompetencje referendarza sądowego nieposiadającego statusu sędziego zawodowego do orzekania jako sąd rejonowy — sąd pierwszej instancji, a także z uwagi na podmiot orzekający kwalifikuje raz daną czynność jako wymierzanie sprawiedliwości, a drugi raz jako z zakresu ochrony prawnej, jest zgodny z art. 175 ust. 1 i 2 oraz art. 177, art. 178 ust. 1—3, art. 179, art. 180 ust. 1—5, art. 181 w związku z art. 173, art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
- 3) art. 398²³ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) w zakresie, w jakim przyznaje kompetencje referendarzowi sądowemu nieposiadającemu statusu sędziego zawodowego do wykonywania czynności procesowych z zakresu

ochrony prawnej i orzekania jako sąd rejonowy — sąd pierwszej instancji oraz możliwość wniesienia skargi do sądu rejonowego jako sądu drugiej instancji bez zachowania w takim przypadku możliwości orzekania przez sąd wyższego rzędu w składzie 3-osobowym i z wykluczeniem składów sądu pierwszej instancji, złożonego wyłącznie z sędziego zawodowego z uwagi na podziały czynności w sądach rejonowych, jest zgodny z art. 175 ust. 1 i 2 oraz art. 177, art. 178 ust. 1—3, art. 179, art. 180 ust. 1—5, art. 181 w związku z art. 173, art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 2, art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji oraz w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,

- 4) art. 398²² § 1 ustawy powołanej w punkcie 3 w zakresie, w jakim przyznaje kompetencje referendarzowi sądowemu nieposiadającemu statusu sędziego zawodowego do wykonywania czynności procesowych z zakresu ochrony prawnej i orzekania jako sąd rejonowy — sąd pierwszej instancji między stronami a także możliwość wykluczenia składu sądu pierwszej instancji, złożonego wyłącznie z sędziego zawodowego z uwagi na podziały czynności w sądach rejonowych, jest zgodny z art. 175 ust. 1 i 2 oraz art. 177, art. 178 ust. 1—3, art. 179, art. 180 ust. 1—5, art. 181 w związku z art. 173, art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 2, art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji oraz w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
- 5) art. 13 § 2 w związku z art. 47¹ i art. 362¹ ustawy powołanej w punkcie 3 w zakresie, w jakim przewidują kompetencje referendarza sądowego nieposiadającego statusu sędziego zawodowego do orzekania jako sąd rejonowy — sąd pierwszej instancji (m.in. w przedmiocie kosztów sądowych, w tym w sprawach *stricto* spornych z zakresu wymiaru sprawiedliwości), są zgodne z art. 175 ust. 1 i 2 oraz art. 177, art. 178 ust. 1—3, art. 179, art. 180 ust. 1—5, art. 181 w związku z art. 173, art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
- 6) art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398, ze zm.) w zakresie, w jakim przewiduje kompetencje referendarza sądowego nieposiadającego statusu sędziego zawodowego do orzekania jako sąd rejonowy — sąd pierwszej instancji (m.in. w przedmiocie kosztów sądowych, w tym w sprawach *stricto* spornych z zakresu wymiaru sprawiedliwości), jest zgodny z art. 175 ust. 1 i 2 oraz art. 177, art. 178 ust. 1—3, art. 179, art. 180 ust. 1—5, art. 181 w związku z art. 173, art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,

- 7) art. 118 ustawy powołanej w punkcie 6 w zakresie, w jakim przewiduje kompetencje referendarza sądowego nieposiadającego statusu sędziego zawodowego do orzekania jako sąd rejonowy — sąd pierwszej instancji (m.in. w przedmiocie kosztów sądowych, w tym w sprawach *stricte* spornych z zakresu wymiaru sprawiedliwości), jest zgodny z art. 175 ust. 1 i 2 oraz art. 177, art. 178 ust. 1—3, art. 179, art. 180 ust. 1—5, art. 181 w związku z art. 173, art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
- 8) art. 398²³ § 1 w związku z art. 398²³ § 2 ustawy powołanej w punkcie 3 w zakresie, w jakim uznają kompetencje referendarza sądowego nieposiadającego statusu sędziego zawodowego do orzekania jako sąd rejonowy — sąd pierwszej instancji oraz możliwość wniesienia skargi do sądu rejonowego jako sądu drugiej instancji bez możliwości zachowania w takim przypadku możliwości orzekania przez sąd wyższego rzędu w składzie 3-osobowym, tj. z wykluczeniem składów sądu pierwszej instancji złożonego wyłącznie z sędziów zawodowych, są zgodne z art. 175 ust. 1 i 2 oraz art. 177, art. 178 ust. 1—3, art. 179, art. 180 ust. 1—5, art. 181 w związku z art. 173, art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 2, art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji oraz w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,

orzeka:

1. Art. 2 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 i Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 1703, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976, Nr 204, poz. 1482 i Nr 230, poz. 1698, z 2008 r. Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1777 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 205, poz. 1364) jest zgodny z art. 45 ust. 1 i art. 175 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 10, art. 173 i art. 175 ust. 2 Konstytucji.

2. Art. 47¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) w zakresie, w jakim przewiduje, że referendarz sądowy ma kompetencje sądu przy wykonywaniu powierzonych mu czynności, jest zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 10, art. 173 i art. 175 ust. 2 Konstytucji.

3. Art. 118 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594, Nr 152, poz. 1016 i Nr 197, poz. 1307) jest zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 10, art. 173 i art. 175 ust. 2 Konstytucji.

Ponadto postanawia:

na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, z 2000 r. Nr 48, poz. 552 i Nr 53, poz. 638, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417, z 2009 r. Nr 56, poz. 459 i Nr 178, poz. 1375 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307) umorzyć postępowanie w zakresie badania zgodności:

1) art. 147 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, ze zm.) z art. 175, art. 177, art. 178, art. 179, art. 180 oraz art. 181 w związku z art. 173, art. 10, art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.),

2) art. 13 § 2 w związku z art. 362¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) z art. 175, art. 177, art. 178, art. 179, art. 180 oraz art. 181 w związku z art. 173, art. 10, art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji powołanej w punkcie 1,

3) art. 398²² § 1 ustawy powołanej w punkcie 2 w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 14 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy — Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 235, poz. 1699) oraz art. 398²³ ustawy powołanej w punkcie 2 w brzmieniu nadanym przez art. 126 pkt 21 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398), z art. 175, art. 177, art. 178, art. 179, art. 180 oraz art. 181 w związku z art. 173, art. 10, art. 2, art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji powołanej w punkcie 1,

4) art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594, ze zm.) z art. 175, art. 177, art. 178, art. 179, art. 180 oraz art. 181 w związku z art. 173, art. 10, art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji powołanej w punkcie 1,

5) art. 2 § 2 ustawy powołanej w punkcie 1, art. 47¹ ustawy powołanej w punkcie 2 oraz art. 118 ustawy powołanej w punkcie 4 z art. 2, art. 177, art. 178, art. 179, art. 180 i art. 181 Konstytucji,

6) art. 47¹ ustawy powołanej w punkcie 2 oraz art. 118 ustawy powołanej w punkcie 4 z art. 175 ust. 1 Konstytucji

— ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku;

7) art. 2 § 2 ustawy powołanej w punkcie 1, art. 47¹ ustawy powołanej w punkcie 2 oraz art. 118 ustawy powołanej w punkcie 4 z art. 6 ust. 1 Konwencji powołanej w punkcie 1

— ze względu na zbędność wydania wyroku.

Mirosław Granat

Wojciech Hermeliński
Teresa Liszcz

Marek Kotlinowski
Stanisław Rymar